

Jämsän kaupunki
Sivistystoimi, perusopetus
Kelhänkatu 3
42100 Jämsä

Lääkehoitosuunnitelma

1.8.2023

Jämsän perusopetuksen ja perusopetukseen valmistavan opetuksen lääkehoitosuunnitelma

Tässä asiakirjassa kuvataan Jämsän perusopetuksen ja perusopetukseen valmistavan opetuksen lääkehoitosuunnitelma. Lääkehoitosuunnitelma perustuu ajantasaiseen lainsäädäntöön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistuksiin ja suosituksiin lääkehoidon toteuttamisesta perusopetuksessa. Lääkehoitosuunnitelma on laadittu Turvallinen lääkehoito -oppaan (STM 2021:6) mukaisesti monialaisena opiskeluhuollollisena yhteistyönä.

Perusopetuksen ja valmistavan perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma käsitteen sijaan lääkehoitosuunnitelmassa käytetään lyhyemmin käsitettä Jämsän perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma.

Jämsän perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma on toimintayksikkötason (Jämsän perusopetus) suunnitelma turvallisen lääkehoidon toteuttamiseksi Jämsän perusopetuksessa. Lisäksi jokaisen yksittäisen koulun tulee laatia omat Jämsän perusopetuksen lääkehoitosuunnitelmaan pohjautuvat työyksikkökohtaiset (koulukohtaiset) lääkehoitosuunnitelmat. Organisaatiolla tässä yhteydessä tarkoitetaan Jämsän sivistystoimea. Organisaatiotason lääkehoitosuunnitelmaa ei kuvata tässä lääkehoitosuunnitelmassa.

Yksittäisen oppilaan koulupäivän aikaisesta lääkehoidosta laaditaan aina yksilökohtainen lääkehoitosopimus (liite 1). Lääkehoitosopimus laaditaan lääkehoitoneuvottelussa.

Tarkastaminen/päivitys

Jämsän perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma tarkastetaan vuosittain ja päivitetään tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään joka kolmas vuosi.

Jämsän perusopetuksen lääkehoitosuunnitelman hyväksyy Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintoylilääkäri.

Liitteet

Oppilaskohtainen lääkehoitosopimus (liite 1)
Koulukohtainen lääkehoitosuunnitelma (liite 2)

Toimintayksikön nimi ja yhteystiedot Jämsän sivistystoimi, perusopetus Kelhänkatu 3 42100 Jämsä	
Lääkehoitosuunnitelman laatijat Sisko Ahonen, apulaisrehtori, Jämsän kaupunki Sari Lahtinen, koulunkäynnin ohjaaja, Jämsän kaupunki Mirja Myllykoski, erityisopettaja, Jämsän kaupunki Petra Koljonen, opiskeluhuollon koordinaattori, Jämsän kaupunki Satu Virkkunen, terveydenhoitaja, Jämsän Terveys Oy, Pihlajalinna Kristiina Soikkeli, terveydenhoitaja, Jämsän Terveys Oy, Pihlajalinna Virpi Merikallio, lääkäri, Jämsän Terveys Oy, Pihlajalinna	
Hyväksyjä ja toimintayksikön lääkehoitosuunnitelmasta vastaava lääkäri tai hänen valtuuttamansa vastaava lääkäri	Jyri Moilanen, hallintoylilääkäri, Keski-Suomen hyvinvointialue
Hyväksyjän allekirjoitus	
Hyväksymisajankohta	29.6.2023
Lääkehoitosuunnitelman päivitetään seuraavan kerran viimeistään	29.6.2026
Lääkehoitosuunnitelmasta vastaava taho	Jämsän sivistystoimi/Perusopetus ja perusopetukseen valmistava opetus

1. Lääkehoitosuunnitelma Jämsän perusopetuksessa ja valmistavassa opetuksessa

Jämsän perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma on toimintayksikötason toimintaohje koulupäivän aikaisen lääkehoidon toteuttamiseksi Jämsän perusopetuksessa. Lääkehoitosuunnitelma toimii turvallisen lääkehoitoprosessin hallinnan, toteuttamisen ja kehittämisen, perehdytyksen, riskinhallinnan ja itsenäisen riskinhallinta-ajattelun sekä lääketurvallisuuskulttuurin parantamisen ja laadunhallinnan työvälineenä. Lääkehoitosuunnitelma on myös osa opiskeluhuollon omavalvontasuunnitelmaa, ks. [Opiskeluhuollon omavalvontasuunnitelma ja tarkastuslistat](#).

Jokaisen Jämsän perusopetuksen työyksikön eli koulun tulee laatia toimintayksikkökohtaisen lääkehoitosuunnitelman pohjalta koulukohtainen lääkehoitosuunnitelma. Jämsän perusopetuksen kouluissa toteutettavan lääkehoidon tulee täten perustua Jämsän perusopetuksen lääkehoitosuunnitelman pohjalta laadittuihin koulukohtaisiin lääkehoitosuunnitelmiin. Koulukohtaisessa lääkehoitosuunnitelmassa kuvataan konkreettisesti juuri kyseisen koulun lääkehoidon toteuttamisen ja seurannan käytännöt, lääkehoitoon osallistuvat ja sitä toteuttavat tahot ja työntekijät (roolit, vastuuhenkilöt jne.). Koulukohtaisessa lääkehoitosuunnitelmassa kuvataan lääkehoidon toteuttamisen turvaaminen muuttuvissa ja/tai poikkeustilanteissa (esim. työntekijöiden poissaolot ja henkilövaihdokset, retket, leirit).

Toimintayksikötason lääkehoitosuunnitelmaprosessin käynnistämisestä, koordinoinnista ja loppuunsaattamisesta vastaa toimintayksikön johto. Lääkehoitosuunnitelman laatimisessa ja päivittämisessä on suositeltavaa olla mukana monialaisesti eri ammattiryhmien edustajia. Jämsän perusopetuksen lääkehoitosuunnitelmaprosessi on toteutettu suositusten mukaisesti monialaisena ja -ammattillisena opiskeluhuollollisena yhteistyönä. Koulukohtaisen lääkehoitosuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä vastaa koulun johto. Jokainen koulussa toimiva työntekijä on osaltaan vastuussa siitä, että lääkehoitosuunnitelmaan perehdytään ja sitä noudatetaan. Sekä toimintayksikkö- että työyksikötason lääkehoitosuunnitelmat tulee tarkastaa vuosittain ja päivittää aina tarvittaessa, esim. laki- ym. muutokset, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein.

Organisaatiotason toimija on Jämsän sivistystoimi. Organisaatiotason lääkehoitosuunnitelmaa ei kuvata tässä lääkehoitosuunnitelmassa.

Jämsän perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma perustuu ajantasaiseen lainsäädäntöön sekä opetushallituksen ja sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistuksiin ja suosituksiin lääkehoidon toteuttamisesta perusopetuksessa. Lääkehoitosuunnitelma on laadittu Turvallinen lääkehoito -oppaan (STM 2021:6) mukaisesti monialaisena opiskeluhuollollisena yhteistyönä.

2. Lääkehoidon toteuttaminen Jämsän perusopetuksessa

2.1 Toiminta- ja työyksikön kuvaus

Jämsän perusopetuksessa tuotetaan maksutonta yleissivistävää koulutusta oppivelvollisille 1.–9. luokkalaisille lapsille ja nuorille. Jämsässä perusopetukseen kuuluu kolme yhtenäiskoulua sekä neljä pienempää alakoulua (lv. 2022–23). Opetus tapahtuu virka-ajalla, pääsääntöisesti klo 8–15 välisenä aikana. Jämsän perusopetuksen piirissä on n. 1700 lasta ja nuorta (ennuste 2023–24). Ks. taulukko 1.

Taulukko 1. Jämsän perusopetuksen koulut ja oppilasmäärät

Koulut	Oppilasmäärät Lv. 2023–24 (ennuste)	Erityispiirteet/Selite
Jämsänjoen yhtenäiskoulu (Vitikkala 1.-6. lk + Paunu 7.–9. lk)	786	Kehitysvammaopetus (1.–9. lk) ja maahanmuuttajaopetus (1.–9. lk)
Jämsänkosken yhtenäiskoulu (Korven koulu 1.–2. lk + Jyk 3.–9. lk)	509	Koulunkäyntitaitoja kuntouttava opetus (1.–9. lk), nuorisokodin tiloissa oleva koulunkäyntitaitoja kuntouttava opetus (7.–9. lk) ja maahanmuuttajaopetus (1.–9. lk)
Kuoreveden koulu (1.–9. lk)	154	
Kaipolan koulu (1.–6. lk)	112	Jämsänjoen yhtenäiskoulun yksikkö
Koskenpään koulu (1.–6. lk)	35	Jämsänkosken yhtenäiskoulun yksikkö
Juokslahden koulu (1.–6. lk)	64	Jämsänjoen yhtenäiskoulun yksikkö
Länkipohjan koulu (1.–6. lk)	27	Kuoreveden koulun yksikkö Maahanmuuttajaopetusryhmä

2.2 Koulupäivän aikaisen lääkityksen peruseriaatteet ja toteuttaminen

Lääkehoito ei ole perusopetuksessa päivittäistä toimintaa. Kouluikäisten lääkehoito tulee aina pyrkiä järjestämään siten, ettei lääkehoitoa tarvitse toteuttaa koulupäivän aikana. Joissain perussairauksissa lääkehoitoa ei ole kuitenkaan mahdollista toteuttaa vain kouluajan ulkopuolella.

Oppilaan turvallisen koulunkäynnin toteuttamiseksi olennaisen tärkeää on huoltajien, perussairautta hoitavan terveydenhuollon tahon, koulun henkilökunnan ja kouluterveydenhuollon välinen saumaton yhteistyö.

Yleisimpiä koulupäivän aikaisia lääkitystarpeita ovat mm.

- diabetesta sairastavien oppilaiden lääkitys
- ensiapuun tarkoitettu lääkitys, esim. anafylaksiariski henkeä uhkaavan allergian vuoksi, vaikea hoitoinen astma (astma-kohtauksen riski) tai epilepsia
- jokin muu pitkäaikaissairauteen liittyvä lääkehoito, kuten esim. astman ylläpitohoito, sydänlääkitys
- kuuriluonteinen lääkitys
- kehitysvammaan liittyvä lääkitys ym. terveyteen liittyvä, koulupäivän aikaista lääkitystä edellyttävä tila

Jämsän perusopetuksessa toteutettava lääkehoito jaetaan seuraavasti

- Pitkäaikaissairauden ylläpitohoito, kuten
 - o diabetesta sairastavan oppilaan lääkehoito
 - o astma-ahdistuksen hoito (avaava lääkitys)
- Välitöntä lääkehoitoa vaativat tilanteet ja kohtausluontoinen lääkehoito, kuten
 - o anafylaksian (äkillinen shokkityyppinen henkeä uhkaava allerginen reaktio) hoito
 - o insuliinishokin hoito
 - o kouristuksen hoito, esim. epilepsia
- Muut kouluaikeista lääkitystä säännöllisesti tai tarvittaessa edellyttävät perussairaudet
 - o esim. sydänlääke, vaikeoireisen migreenin edellyttämä lääkehoito
- Lyhytaikainen kuuriluontoinen lääkehoito, mikäli lääkitystä ei millään muilla keinoin saada toteutettua koulupäivän ulkopuolella
 - o esim. akuutti tulehduslääkekuuri tms.

sekä lisäksi

- Erityisen vaativia sairaanhoidollisia toimenpiteitä ja lääkehoitoa vaativat oppilaat
 - o esim. kehitysvamma, kokoaikainen avustettavuus, erittäin infektioherkät lapset, lyhyen elinajanodote jne.

Hätäensiavun antaminen on hätätilanteessa jokaisen koulussa työskentelevän velvollisuus riippumatta lääkehoidon osaamisestaan. Hätätilanteessa soitetään hätänumeroon 112 ja toimitaan hätäkeskuksen antamien ohjeiden mukaisesti. Johto vastaa henkilöstön säännöllisestä kouluttamisesta hätäensiavun antamiseen.

Huoltajat ovat ensisijaisessa vastuussa lapsensa koulupäivän aikaisesta lääkehoidosta

Oppilaan koulupäivän aikaisesta lääkehoidosta **ensisijaisessa vastuussa ovat aina huoltajat**, oppilas itse ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti sekä perussairauden hoidosta vastaava lääkäri/taho. Huoltajan vastuulla on toimittaa koulun rehtorille/apulaisrehtorille, luokanopettajalle/-valvojalle ja terveydenhoitajalle tieto lapsensa/nuorensa sairaudesta. Huoltajan tulee toimittaa koululle selkeät ja yksinkertaiset kirjalliset ohjeet lääkityksen toteuttamisesta, mahdollisista haittavaikutuksista sekä muut tarvittavat hoito-ohjeet. Huoltajan tulee huolehtia siitä, että koululla on käytettävissä lääkityksen toteuttamiseen tarvittavat lääkkeet alkuperäispakkauksissaan sekä mahdolliset muut lääkehoitotarvikkeet ja apuvälineet. Huoltaja vastaa uuden lääkkeen toimittamisesta vanhenevan lääkkeen tilalle sekä myös vanhentuneiden lääkkeiden toimittamisesta asianmukaisesti hävitettäväksi. Huoltaja ja oppilas vastaavat itse mukana kuljetettavien lääkkeiden asianmukaisesta säilytyksestä, esim. repussa kulkeva adrenaliinikynä.

Lisäksi huoltajan tulee huolehtia lapsensa/nuorensa lääkehoidon perehdytyksestä ja/tai perehdytyksen järjestämisestä lääkehoitoa toteuttavalle työntekijälle. Koulun johto vastaa siitä, että perehdytys toteutuu suunnitellusti. Huoltajan vastuulla on myös lääkehoidon toteutumisen seuranta (lääkeseurantavihko, lääkekulutuskortti/-lomake ym.) ja lääkehoitoon liittyvien tietojen päivittäminen vuosittain jokaisen lukuvuoden alussa ja aina tarvittaessa lääkehoidon tarpeen tai sairauden tilan muuttuessa. Huoltajan vastuulla on myös pitää huoltajien ja hoitavan terveydenhuollon tahon yhteystiedot (etenkin puhelinnumerot) ajan tasalla.

Koulupäivän aikaisen lääkehoidon toteuttaminen

Oppilaan koulupäivän aikaista lääkehoitoa voi toteuttaa ainoastaan riittävän lääkehoitokoulutuksen saanut (peruskoulutukseen sisältyvä tai työnantajan järjestämä lääkehoitokoulutus) sekä ko. oppilaan lääkitykseen perehdytyksen saanut koulun työntekijä oppilaalle laaditun yksilökohtaisen lääkehoitosopimuksen mukaisesti, ks. luku 2.3. Tarkemmat tiedot eri ammattiryhmien vastuista ja lääkehoito-osaamisvaatimuksista on kuvattu luvussa 3, ks. taulukko 3.

2.3 Oppilaskohtainen lääkehoitoneuvottelu ja -sopimus

Huoltajien vastuulla on huolehtia siitä, että oppilaan koulupäivän aikaisesta lääkehoidon toteuttamisesta sovitaan yhdessä terveys- ja opetustoimen henkilöstön kanssa. **Lääkehoitoneuvottelussa** laaditaan kirjallinen **lääkehoitosopimus** moniammatillisena yhteistyönä. Jämsän perusopetuksessa oppilaan lääkehoitoa toteutetaan vain tämän yksilöllisesti laaditun lääkehoitosopimuksen mukaisesti. Lääkehoitosopimus on tämän lääkehoitosuunnitelman liitteenä, ks. liite 1. Lääkehoitoneuvottelussa sovittaviin ja lääkehoitosopimukseen kirjattaviin asioihin kuuluvat mm.

- koulupäivän aikaisen lääkityksen toteuttaja sekä tämän varahenkilö
- lääkityksen toteuttajan lääkehoito-osaamisen varmistaminen
- kyseessä olevan oppilaan lääkehoitoon perehdytys (kuka, milloin, missä)
- erityistilanteisiin varautuminen
- ensiapukäytännöt
- työnjako ja vastuut oppilaan, huoltajien ja koulun toimijoiden kesken

Oppilaan turvallisen lääkehoidon toteutuminen Jämsän perusopetuksen lääkehoitosuunnitelman ja turvallisen lääkehoidon ohjeistusten mukaisesti tulee varmistaa myös varsinaisen kouluympäristön ulkopuolella tapahtuvassa opetuksessa ja erityistilanteissa, esim. liikuntatunneilla, retkillä ja leirikoulussa. Tarvittaessa oppilaalle laaditaan erillinen lääkehoitosopimus ko. ajanjaksolle (esim. leirikoulun ajaksi).

Lääkehoitosopimus arkistoidaan koulun arkistoon viideksi vuodeksi suunnitelman laatimisen tai päivittämisen allekirjoituspäivästä. Kopio lääkehoitosopimuksesta jaetaan huoltajalle, koululle ja kouluterveydenhuoltoon.

Oppilaskohtainen lääkehoitosopimus päivitetään aina lukuvuoden alkaessa ja aina lääkehoitoon tai ko. sairauden lääkehoitoon liittyvissä muutoksissa.

LISÄTIETO

Perusopetuksessa oleva oppilas voi toteuttaa lääkehoitoaan myös itse ikä- ja kehitystason mukaisesti, esim. jos hänellä on tarvittaessa käytössä oleva migreenilääkitys. Näissä tilanteissa oppilaan koulupäiväisestä lääkityksestä vastaavat huoltaja ja/tai ikätasoisesti oppilas itse, eikä niistä laadita lääkehoitosopimusta. Huoltajan tai oppilaan on tarvittaessa tiedotettava oppilasta opettavia opettajia ja ohjaajia oppilaan itsensä toteuttamasta koulupäivän aikaisesta lääkehoidosta.

HUOMIOITAVAA

Merkittävän riskin sairauksista ja henkeä uhkaavasta terveysriskistä tehdään aina yksilöllinen lääkehoitosopimus ikä- ja kehitystasosta riippumatta (esim. diabetes, epilepsia, anafylaksiariskin allergiat ym.).

2.4 Koulussa käytettävät lääkkeet

Jämsän perusopetuksen kouluissa ei säilytetä peruslääkevalikoimaa joditabletteja ja tarvittaessa haavojen puhdistukseen käytettävää puhdistusainetta lukuun ottamatta. Joditabletit hankitaan kouluihin koordinoitusti ja ne säilytetään koulukohtaisesti sovitussa paikassa. Joditablettien hankinnasta ja säilytyksestä vastaavat koulujen turvallisuusvastaavat. Haavojen puhdistukseen tarvittavien aineiden hankkimisesta ja säilytyksestä sovitaan koulukohtaisesti.

Jämsän perusopetuksessa oppilaille annetaan ainoastaan lääkärin määräämiä koulupäivän aikaista lääkitystä edellyttäviä välttämättömiä reseptilääkkeitä oppilaalle tehdyn yksilökohtaisen lääkehoitosopimuksen mukaisesti. Oppilaan koulupäivän aikaisen lääkityksen toteuttamiseen tarvittavat lääkkeet huoltaja toimittaa koululle lääkehoitosuunnitelmassa kuvatun ohjeen mukaisesti, ks. luku 2.2. Yleisimmät koulupäivän aikaista lääkitystä vaativat perussairaudet, lääkitys ja lääkkeen antotapa kuvataan taulukossa 2.

Taulukko 2. Yleisimmät koulupäivän aikaista lääkitystä vaativat perussairaudet, lääkitys ja antotapa

Perussairaus	Lääkitys	Antotapa
Lapsen/nuoren diabetes	Insuliini Glukagoni (hypoglykemian hoidoksi)	Insuliinikynä tai -pumppu, pistos ihon alle (s.c.) Erillisen ohjeen mukaan
Henkeä uhkaava allergia (anafylaksiariski)	Adrenaliini	Adrenaliinikynä, lihakseen (i.m.)
Epilepsia	Epilepsian hoitoon tarkoitetut lääkkeet	Liuos posken sisäpinnalle (tai rektaaliruiske), erillisen ohjeen mukaisesti
Migreeni	Ibuprofeeni, parasetamoli, naprokseeni, sumatriptaani	Ohjeen mukaisesti
Sydänsairaus	Ko. sydänsairauden hoitoon tarkoitettu lääke	Ohjeen mukaisesti
Tulehdukset	Antibiootit, penisilliini	Ohjeen mukaisesti (kuuriluontoinen lääkitys)
Muu kipulääkitys	Ibuprofeeni, parasetamoli, naprokseeni	Ohjeen mukaisesti

Koulupäivän aikana koulun henkilöstö ei anna yksittäiselle oppilaalle mitään lääkeainetta sisältävää valmistetta ilman kirjallista oppilaskohtaisesti laadittua lääkehoitosopimusta.

HUOMIOITAVAA

Kouluterveydenhuollossa toteutetaan vain kouluterveydenhuollon oman lääkehoitosuunnitelman mukaista ja kouluterveydenhoitajan työnkuvaan sisältyvää lääkehoitoa. Pääsääntöisesti tällä tarkoitetaan vain tarvittaessa ja/tai ensiaputarkoitukseen tarkoitettua lääkehoitoa (esim. antihistamiini, adrenaliini), ehkäisyvalmisteita ja rokotustoimintaa. Kouluterveydenhoitaja ei toteuta yksittäiselle oppilaalle tehdyn lääkehoitosopimuksen mukaista lääkehoitoa käytännössä.

Lääkkeiden säilyttäminen ja hävittäminen

Oppilaan koulupäivän aikaiseen lääkitykseen käytettäviä lääkkeitä säilytetään koulukohtaisesti sovitussa lääketurvallisessa paikassa. Lääkkeiden säilytyksessä on varmistettava, että lääkkeet säilytetään valmistajan ohjeen mukaisissa säilytysolosuhteissa ja säilytysolosuhteita (lämpötila, valo) seurataan sekä tarvittaessa dokumentoidaan (esim. jääkaapissa säilytettävä lääkeaine +2 - +8 °C). Jos useamman oppilaan lääkkeitä säilytetään samassa paikassa tulee huolehtia erityisen tarkasti siitä, etteivät lääkkeet sekoitu keskenään. Oppilaiden lääkkeitä säilytetään koulussa kerrallaan mahdollisimman pieni määrä ja huolehditaan siitä, etteivät asiattomat henkilöt pääse lääkkeiden säilytystiloihin.

Oppilas ja huoltaja vastaavat oppilaan itsensä totuttaman koulupäivän aikaiseen lääkehoitoon käytettävien lääkkeiden asianmukaisesta säilyttämisestä ja hävittämisestä.

3 Henkilöstön vastuut, velvollisuudet ja työnjako

Kaikissa lääkehoitoa toteuttavissa yksiköissä koulun johto kantaa kokonaisvastuun turvallisen lääkehoidon toteutumisesta ja edellytyksistä. Koulun rehtori/apulaisrehtori vastaa siitä, että lääkehoito on oppilaalle turvallista sekä huolehtii siitä, että koulussa on riittävästi osaavaa henkilökuntaa oppilaan lääkehoidon toteuttamiseksi. Jokaisella koulun henkilökuntaan kuuluvalla ja oppilaan koulupäivän aikaisen lääkehoitoon osallistuvalla työntekijällä on oma vastuunsa ja osaamisvaatimuksensa tarvittavine lupakäytänteineen turvallisen lääkehoidon ja lääkehoitosuunnitelman mukaisen toiminnan varmistamiseksi.

Perusopetuksessa oppilaan koulupäivän aikaista lääkehoitoa toteuttavat pääsääntöisesti koulunkäynti- ja vapaa-aikaohjaajat. Oppilaan lääkehoidon toteuttamiseen **osallistuminen perustuu aina työntekijän henkilökohtaiseen suostumukseen ja edellyttää riittävää lääkehoidon osaamista, koulutusta/lisäkoulutusta sekä perehdytystä juuri ko. oppilaan lääkehoidon toteuttamiseen**. Oppilaan lääkehoidon toteuttamisen osaamisvaatimukset ja lupakäytänteet määräytyvät työntekijän koulutustaustan perusteella.

Luokanopettaja/-valvoja osallistuu lääkehoitoneuvotteluun, mutta pääsääntöisesti ei toteuta lääkehoitoa käytännössä. Oman suostumuksensa antanut luokanopettaja/-valvoja voi tosin osallistua oppilaan koulupäivän aikaisen lääkehoidon toteuttamiseen esim. poikkeustilanteissa (leirikoulut, retket ym.). Tämä edellyttää ko. oppilaan lääkehoidon toteuttamiseen vaadittavaa lääkehoitokoulutusta ja perehdytystä sekä osaamisen varmistamista, esim. tablettimuodossa olevan lääkkeen antaminen suun kautta (luonnollista tietä). Lääkehoidon toteuttamisesta poikkeustilanteissa sovitaan aina erikseen ja tehdään erillinen lääkehoitosopimus poikkeustilannetta koskevalle ajalle.

HUOMIOITAVAA

Kouluterveydenhoitaja toimii lääkehoitoprosessissa terveydenhuollon asiantuntijana. Kouluterveydenhoitaja avustaa koulun henkilöstöä ja huoltajia sekä ikätasoisesti oppilasta yksilökohtaisen lääkehoitoneuvottelun järjestämisessä ja lääkehoitosopimuksen laatimisessa sekä mahdollisissa lääkehoitoon liittyvissä kysymyksissä.

Eri ammattiryhmien vastuut, osaamisvaatimukset ja lupakäytännöt ovat kuvattuna taulukossa 3.

Taulukko 3. Ammattiryhmien vastuut, osaaminen ja lupakäytännöt

Ammattiryhmä	
Koulun rehtori/apulaisrehtori	
Vastuutehtävät	<p>Toimii koulukohtaisen lääkehoitosuunnitelman yhdyshenkilönä ja organisoi toimintaa.</p> <p>Vastaa koulukohtaisen lääkehoitosuunnitelman laatimisen sekä vuosittaisen tarkastamisen ja päivittämisen (aina tarvittaessa, vähintään kolmen vuoden välein) toteutumisesta.</p> <p>Vastaa lääkehoitosuunnitelmaprosessin turvallisesta toteutumisesta omassa yksikössään.</p> <p>Vastaa oppilaskohtaisen lääkehoitoneuvottelun ja lääkehoitosopimuksen laatimisen toteutumisesta.</p> <p>Vastaa henkilöstön lääkehoitokoulutuksesta ja perehdytyksen toteutumisesta oppilaskohtaisen koulupäivän aikaisen lääkehoidon toteuttamiseksi.</p> <p>Vastaa riittävästä oppilaan koulupäivän aikaisen lääkehoidon toteuttamiseen vaadittavasta resurssista.</p> <p>Käsittelee haitta- tai poikkeamatilanteet ja vastaa niiden käsittelystä riskitilanteiden ennalta ehkäisemiseksi sovituin käytäntein (WPro-ilmoitus).</p> <p>Hyväksyy allekirjoituksellaan oppilaskohtaiset lääkehoitosopimukset.</p> <p>Koulukohtaisen lääkehoitotyöryhmän ja -vastaavan nimeää rehtori.</p>
Osaaminen	Hallinnollinen ja lainsäädäntöön liittyvä yksikkötason lääkehoitosuunnitelman organisointiin, seurantaan ja kehittämiseen liittyvä osaaminen.
Lupakäytännöt	Ei toteuta lääkehoitoa. Ei vaadita lääkehoidon osaamista ja lääkehoidon toteuttamiseen vaadittavaa lupia.
Ammattiryhmä	
Hoitava terveydenhuollon taho	
Vastuutehtävät/osaaminen ja lupakäytännöt	Terveydenhuollon tai lääketieteellinen asiantuntijuus. Koulutukseen sisältyy riittävä lääkehoidollinen osaaminen lääkehoidollisena asiantuntijana toimimiseen sisältäen perehdytyksen oppilaan koulupäivän aikaisen lääkehoidon toteuttamiseen.
Ammattiryhmä	
Kouluterveydenhoitaja	
Vastuutehtävät	Toimii lääkehoitoprosessissa terveydenhuollon asiantuntijana konsultoivassa roolissa.

	<p>Konsultoi koulun henkilöstöä ja huoltajia sekä ikätasoisesti oppilasta yksilökohtaisen hoitoneuvottelun järjestämisessä ja lääkehoitosopimuksen laatimisessa.</p> <p>Erikseen sovittuna voi avustaa lääkehoidon toteuttamiseen perehdyttämisessä hoitotahon/huoltajan erillisen ohjeen mukaisesti.</p> <p>Seuraa oppilaiden terveyttä yhteistyössä muun oppilashuolto- ja opetushenkilöstön kanssa (Kansanterveyslaki 1972, 14 §).</p> <p>Tukee pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoitoa yhteistyössä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa (Terveydenhuoltolaki 16 §).</p> <p>Huomio! Kouluterveydenhoitaja ei toteuta yksittäiselle oppilaalle tehdyn lääkehoitosopimuksen mukaista lääkehoitoa käytännössä.</p>
Osaaminen	Lääkehoidon osaamisen varmistaminen 5 v. välein (LOVe).
Lupakäytännöt	<p>Terveydenhuollon tai lääkehoidollinen asiantuntijuus ja osaamisen varmistamiseen liittyvät lupakäytännöt (LOVe).</p> <p>Koulutukseen sisältyvä riittävä lääkehoidollinen osaaminen lääkehoidollisena asiantuntijana toimimiseen sekä oppilaan koulupäivän aikaisen lääkityksen perehdyttäjänä toimimiseen (poikkeustilanteissa erikseen sovitusti huoltajan/hoitavan terveydenhuollon tahon ohjeiden mukaisesti).</p>
Ammattiryhmä	
Luokanopettaja/-valvoja	
Vastuutehtävät	<p>Osallistuu oppilaskohtaisen lääkehoitosopimusneuvotteluun ja sopimuksen laatimiseen.</p> <p>Vastaa omalta osaltaan tiedottamisesta ja tietojen pyytamisestä/hankkimisesta esim. retkiä, leirikouluja ym. varten.</p>
Osaaminen	Peruskoulutus ei sisällä lääkehoitoon liittyvää osaamista.
Lupakäytännöt	<p>Pääsääntöisesti ei toteuta lääkehoitoa. Ei vaadita lääkehoidon osaamista ja lääkehoidon toteuttamiseen vaadittavia lupia.</p> <p>Poikkeustilanteissa (esim. leirikoulut) voi toteuttaa oppilaan lääkehoitoa omalla suostumuksellaan. Edellyttää tällöin ko. oppilaan lääkehoidon toteuttamiseen vaadittavaa lääkehoidon osaamista (koulutus + perehdytys), ks. taulukossa alla kohta ”Henkilöstö, jolla ei ole lääkehoidon koulutusta”.</p> <p>Huomio! Koulupäivän aikaisen lääkehoidon toteuttaminen perustuu työntekijän henkilökohtaiseen suostumukseen.</p>
Ammattiryhmä	
Koulunkäynti- ja vapaa-aikaohjaaja (erilaisia koulutustaustoja)	

<p>Vastuutehtävät</p>	<p>Toteuttaa oppilaan koulupäivän aikaista lääkehoitoa käytännössä (toteutus, dokumentointi, arviointi, seuranta).</p> <p>Osallistuu oppilaskohtaisen lääkehoitosopimusneuvotteluun ja sopimuksen laatimiseen.</p> <p>Vastaa omalta osaltaan tiedottamisesta ja tietojen pyytämisestä/hankkimisesta esim. retkiä, leirikouluja ym. varten.</p>
<p>Osaaminen ja lupakäytännöt</p>	<p>Lääkehoidon osaamiseen vaikuttaa koulutustausta. Opetuksen järjestäjä vastaa tarvittavan lääkehoitokoulutuksen järjestämisestä ja perehdytyksen toteutumisesta oppilaskohtaisen lääkehoidon toteuttamiseen.</p> <p>Ks. koulutustaustan mukaiset osaamis- ja lupakäytännöt alla (Valviran ja Aluehallintoviraston ohjeet).</p> <p>Huomio! Koulupäivän aikaisen lääkehoidon toteuttaminen perustuu työntekijän henkilökohtaiseen suostumukseen.</p>
<p>Koulutustausta</p>	<p><u>Lähihoitaja</u></p> <p>Lähihoitajat voivat ammatilliseen koulutukseensa perustuen jakaa ja antaa lääkkeitä luonnollista reittiä pitkin (pois lukien huumausaine- ja PKV-lääkkeet) eli tabletteina, kapseleina, liuoksina, silmä- ja korvatippoina, voiteina, laastareina ja peräpuikkoina ilman erillistä lupaa.</p> <p>Lähihoitajat tarvitsevat erillisen lisäkoulutuksen esimerkiksi</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ injektioiden antamiseen ihon alle (s.c.) ja lihakseen (i.m.) ○ huumausaine- ja pääasiassa keskushermostoon vaikuttavan PKV-lääkehoidon toteuttamiseen (ei toteuteta koulussa) ○ lääkkeettömän perusliuosta sisältävän jatkoinfuusion vaihtamiseen (ei toteuteta koulussa) <p>Lähihoitajakoulutusta edeltäneisiin vastaaviin ammatillisiin tutkintoihin (perushoitajat, apuhoitajat, mielisairaanhoidajat, mielenterveyshoitajat ja lastenhoitajat) ei ole sisällynyt yhtä laajoja lääkehoidon opintoja. Jos työntekijä on suorittanut lähihoitajakoulutusta edeltävän tutkinnon, työnantajan täytyy selvittää tutkintotodistuksesta suoritettujen lääkehoidon opinnot ja työntekijän osaaminen.</p> <p><u>Lääkehoidon koulutuksen saaneet sosiaalihuollon ammattihenkilöt</u></p> <p>Sosiaalihuollon ammattihenkilöstö, jonka koulutukseen on kuulunut laajuudeltaan vähintään lähihoitajakoulutusta vastaavat lääkehoidon opinnot, voi toteuttaa lääkehoitoa vastaavasti kuin lähihoitaja, ks. edellä kohta "Lähihoitaja".</p> <p><u>Henkilöstö, jolla ei ole lääkehoidon koulutusta</u></p> <p>Lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö voi ainoastaan poikkeustapauksissa osallistua lääkehoidon toteuttamiseen silloin, kun lääkehoidon toteuttaminen ei ole jatkuvaa. Sitä</p>

	<p>ennen työntekijän on käytävä erillinen lääkehoidon koulutus, hänen osaamisensa on varmistettava ja hänelle täytyy myöntää kirjallinen lääkelupa. Kyseinen lupa on potilas-, lääke- ja lääkkeen antoreittikohtainen.</p> <p>Läákeluvan myöntämisen jälkeen lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö voi antaa valmiiksi annosteltuja läákkeitá luonnollista reittiá pitkin eli tabletteina, kapseleina, liuoksina, korva- ja silmátippoina, voiteina, laastareina ja perápuikkoina. Huomioitavaa on, ettá injektioiden antaminen seká huumausaine- ja pkv-láákehoidon toteuttaminen ovat vaativaa láákehoitoa. Ne vaativat lisákoulutuksen suorittamista jo ammatillisen ja láákehoidon koulutuksen suorittaneilta lááhihoitajilta.</p> <p>Láákehoitoon kouluttamattomat työntekiját eivát saa antaa injektioita tai huumausaine- ja PKV-láákkeitá kuin poikkeustapauksissa ilman vastaavaa koulutusta kuin lááhihoitajilla.</p> <p>Láákehoitoon kouluttamattomalle henkilöstölle ei voida myöntää láákelupaa láákkeiden jakamiseen.</p>
Ammattiryhmá	
Muut ammattiryhmát, kuten koulun opettajat ja muu henkilöstö	
Vastuutehtävät	Jokainen koulussa työskentelevá vastaa siitä, ettá tuntee koulun láákehoitosuunnitelman seká oppilaan koulupáivánaikaista láákehoitoa ohjaavat periaatteet ja käytännöt, sisältäen láákehoitoneuvottelun ja láákehoitosopimuksen käytänteet.
Osaaminen	Peruskoulutukseen ei sisálly láákehoidon osaamista.
Lupakäytännöt	<p>Ei toteuta láákehoitoa. Ei vaadita láákehoidon osaamista ja láákehoidon toteuttamiseen vaadittavia lupia.</p> <p>Poikkeustilanteissa (esim. leirikoulut) voi toteuttaa oppilaan láákehoitoa omalla suostumuksellaan. Edellyttää tällöin ko. oppilaan láákehoidon toteuttamiseen vaadittavaa láákehoidon osaamista (koulutus + perehdytys), ks. taulukossa alla kohta "Henkilöstö, jolla ei ole láákehoidon koulutusta".</p> <p>Huomio! Koulupáiván aikaisen láákehoidon toteuttaminen perustuu työntekiján henkilökohtaiseen suostumukseen.</p>
<p>HUOMIOITAVAA Opiskelijat ja muut harjoittelijat eivát osallistu/toteuta oppilaan koulupáivánaikaista láákehoitoa!</p>	

4 Lääkehoidon osaaminen ja osaamisen varmistaminen

Jämsän perusopetuksen koulujen johdon vastuulla on varmistaa, että työntekijöiden lääkehoito-osaaminen on koulussa toteutettavan lääkehoidon vaatimalla tasolla ja vastaa turvallisen lääkehoidon tavoitteita ja periaatteita. Yksittäisen työntekijän tulee osaltaan varmistaa, että hänen lääkehoidollinen toimintansa täyttää sille asetetut laatuvaatimukset ja noudattaa yhteisesti sovittuja linjauksia.

Jämsän perusopetuksen lääkehoitosuunnitelmassa lääkehoidon koulutuksella tarkoitetaan Jämsän perusopetuksen kouluissa toteutettavan lääkehoidon vaatimustasot täyttävää, johdon järjestämää ja kouluttavan tahon tuottamaa koulutusta. Pehdytyksellä tarkoitetaan puolestaan yksittäisen oppilaan koulupäivän aikaisen lääkehoidon toteuttamiseen perehdyttämistä.

Johdon tulee järjestää tarvittava lääkehoidon koulutus/lisäkoulutus työntekijälle, joka on antanut suostumuksensa osallistumisestaan koulussa toteutettavaan lääkehoitoon. Koulutus järjestetään yhteistyössä lääkehoitokoulutusta järjestävien yhteistyötahon kanssa. Työntekijän teoreettinen lääkehoidon osaaminen voidaan varmistaa kirjallisella ja/tai suullisella kokeella, joka voi myös sisältyä lisäkoulutukseen. Käytännön osaaminen osoitetaan mm. näyttöjen avulla. Jämsän perusopetuksen lääkehoidosta vastaava lääkäri (hallintoylilääkäri), hänen valtuuttamansa lääkehoidosta vastaava lääkäri tai tarvittavan lääkehoidollisen lisäkoulutuksen toteuttava taho myöntää työntekijälle kirjallisen luvan niitä lääkehoidollisia tehtäviä varten, joita työntekijä voi tehdä lisäkoulutuksensa perusteella.

Koulun johdon vastuulla on pitää yllä rekisteriä lääkityksen toteuttamiseen vaadittavan lääkehoitokoulutuksen ja tarvittavat lääkehoitoluvat omaavista koulun työntekijöistä. Oppilaan koulupäivän aikaista lääkehoitoa toteuttavan työntekijän lääkehoidon osaaminen tulee varmistaa lukuvuosittain ja päivittää aina tarvittaessa. Työntekijän velvollisuutena on huolehtia osaamisensa ajantasaisuudesta.

Ensiapukoulutus

Ensiaputaitojen hankkiminen ja ylläpitäminen ovat suositeltavia kansalaistaitoja jokaiselle. Jämsän perusopetuksessa ensiapukoulutuksia tarjotaan säännöllisesti koko henkilöstölle. Henkilöstöä kannustetaan ensiapukoulutuksiin ja ylläpitämään ensiaputaitojaan. Oppilaan koulupäivän aikaisen lääkehoidon toteuttamiseen osallistuvalla suositellaan säännöllistä ensikoulutusta ja -taitojen ylläpitämistä.

5 Lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen

Lääkehoitoprosessiin liittyy aina riskejä. Riskit voivat liittyä esimerkiksi henkilöstöön, oppilaaseen tai lääkehoidon vastuisiin. Joitakin yleisiä riskejä on kuitenkin mahdollista tunnistaa esimerkkien tasolla. Riskien tunnistaminen ja kirjaaminen sekä esiin tuominen ennakoivan riskienhallinnan ja lääkitysturvallisen kulttuurin edellytys. Kaikki lääkitykseen liittyvät riskit korostuvat, jos työtä tehdään kiireessä ja/tai väsyneenä. Myös henkilökunnan vaihtuvuus ja ennakoimattomat poissaolot voivat vaarantaa oppilaan lääkehoidon turvallisen ja asianmukaisen toteutuksen. Lääkehoidon toteutukseen liittyy myös riski koulussa säilytettävien lääkkeiden väärinkäyttöön. Keskeisimpiä koulupäivän aikaisen lääkehoidon riskejä sekä suunnitelma niihin varautumiseksi on kuvattu taulukossa 4.

Taulukko 4. Keskeisimmät koulupäivän aikaisen lääkehoidon riskit ja suunnitelma niihin varautumiseksi

Riski	Miten varaudutaan
Kiire, keskeytykset, rauhaton ympäristö	Rauhoitetaan lääkkeenhoidon toteuttamiseen tilanne ympäristön häiriötekijöiltä, esim. hoidetaan lääkehoitoon liittyvät toimenpiteet erillisessä tilassa.
Epäselvä lääkitysohje (esim. lääke ei ole alkuperäispakkauksessaan, vanhentunut lääkitysohje, lääkevahvuuden muutos)	Huolehditaan lääkitysohjeiden ja lääkepakkausten asianmukaisuudesta ja ajantasaisuudesta.
Monilääkitys	Ks. yllä
Lääkkeen valmiiksi saattamiseen liittyvät riskit (mm. sekoitettavat, ruiskuun vedettävät lääkkeet)	Asianmukaiset työvälineet ja ohjeet, rauhallinen, kiireetön tila lääkkeen valmiiksi saattamiseksi.
Lääkehoidon toteuttamiseen liittyvät tarvikkeet useassa eri paikassa	Sovitaan koulu- ja oppilaskohtaisesti lääkkeille ja lääkehoitotarvikkeille selkeästi sovitut ja pysyvät paikat.
Lääkehoidon toteutumisen seuranta- ja kirjaamisvirheet	Asianmukaisen lääkehoidon toteuttamisen seurannan ja kirjaamisvälineet sekä selkeä ohjeistus.
Lääkkeiden säilyttämiseen liittyvät haasteet <ul style="list-style-type: none"> Esim. repussa mukana kulkevan adrenaliinikynän tms. jäätyminen/kuumeneminen Lääkkeiden sekoittuminen, jos useamman oppilaan lääkkeitä säilytetään samassa paikassa 	Huolehditaan lääkkeiden säilyttämiseen liittyvästä ohjeistuksesta (oppilas, huoltaja ja henkilöstö). Huolehditaan siitä, että lääkkeitä säilytetään oppilaskohtaisesti niille varatuissa paikoissa.
Lääkkeiden vanhentuminen	Huomioidaan ja kirjataan näkyville lääkkeen käyttöikä ja viimeinen käyttöpvm. Huolehditaan vanhentuneiden lääkkeiden asianmukaisesta hävittämisestä.
Diabeteksen lääkehoitoon liittyvät riskit <ul style="list-style-type: none"> Hiilihydraatin laskemiseen liittyvät virheet Aikataulut; insuliinin antamisessa esim. ruokailun yhteydessä, ruokailun venyminen (jos annettu insuliini jo ruokailua edeltävästi) Laitteistoon liittyvät riskit, esim. käytössä erilaisia laitteita sekä laitteiston toimintahäiriöt, mm. insuliinipumpun tukkeutuminen, skannerin toimintahäiriöt) Insuliinipumpun tukkeutuminen 	Osaamisen varmistaminen esim. hiilihydraattilaskennassa ym. diabeteksen hoitoon liittyvissä asioissa Huoltaja toimittaa koululle tarvittavan välineistön, toimivat laitteet ja vaihtoehtoiset varavälineet jo ennakoivasti.

Riski	Miten varaudutaan
Oppilaiden ennakoimattomat ja äkilliset lääkitystarpeet (anafylaksia, epilepsia-kohtaus)	Ensiapukoulutus, varautuminen, toimintaohjeet hätätilanteiden varalle.
Henkilöstön äkilliset poissaolot	Huolehditaan osaavasta sijaisresurssista, suunnitelma äkillisten poissaolojen varalle.
Puutteet perehdytyksessä ja osaamisen varmistamisessa	Suunnitelmallinen koulutus ja perehdytys sekä selkeät osaamisen varmistamisen käytänteet.
Kouluympäristön ulkopuolella tapahtuva opetus, leirikoulut, luokkaretket ym. poikkeustilanteet	Huolehditaan tiedonsiirrosta ja osaavasta, lääkehoidon toteutukseen käytettävissä olevasta henkilökuntaresurssista.
Tiedonsiirtoon ja -kulkuun liittyvät riskit, esim. poissaolot, retket, nivelvaiheet	Kukin oppilaan lääkehoitoprosessiin tai lääkehoidon toteuttamiseen osallistuva vastaa siitä, että tieto oppilaan lääkityksestä siirtyy esimerkiksi sijaiselle ym. Huoltaja ja oppilas ikätasonsa mukaisesti vastaa siitä, että tieto oppilaan koulupäivän aikaisesta lääkityksestä siirtyy opintojen nivelvaiheessa uuteen kouluun/uuden koulun rehtorille ja oppilaan opettajalle.
Huoltajaa ei tavoiteta tarvittaessa	Tehdään suunnitelma esim. lääkehoitoneuvottelussa tilanteeseen, jossa huoltajaa ei tavoiteta.
Lääkkeiden väärinkäyttöön liittyvät riskit	Huolehditaan lääkehoidon asianmukaisesta totutuksesta, dokumentoinnista, lääkkeiden säilytyksestä ja hävittämisestä.

Oppilaan koulupäivän aikaisessa lääkityksessä käytetään myös sellaisia riskialttiita lääkkeitä, joiden varomaton käsittely tai väärä annostelu voi aiheuttaa merkittäviä haittavaikutuksia oppilaalle, mutta myös lääkkeen antajalle. Myös yleisimpiin oppilaan koulupäivän aikaiseen lääkehoitoon käytettäviin lääkeaineisiin liittyy riskejä. Keskeistä haittavaikutusten ehkäisemisessä, kuten lääkehoidon toteuttamisessa ylipäätään, on lääkehoidon koulutuksesta ja perehdytyksestä huolehtiminen sekä osaamisen varmistaminen.

Koulussa mahdollisesti käytettäviä riskialttiita lääkkeitä kuvataan taulukossa 5.

Taulukko 5. Riskialttiit lääkkeet koulussa

Lääke	Riski	Keinot riskien vähentämiseksi
Insuliini	Yliannostus tai annostelu väärälle oppilaalle voi johtaa kuolemaan.	Oppilaan ja lääkevalmisteen annostuksen ja antotavan tunnistaminen ja varmistaminen, selkeät ohjeet sekä ohjeistus- ja dokumentointikäytänteet.
Adrenaliini	Väärä käyttötapa, esim. adrenaliinikynä väärinpäin kädessä.	Asianmukainen ohjeistus ja perehdyttäminen adrenaliinikynän käyttämiseen.
Penisilliinit, sulfonamidit, biologiset lääkkeet	Lääke voi aiheuttaa vakavia allergisia reaktioita.	Selkeät ohjeet sekä ohjeistus- ja dokumentointikäytänteet.
Parasetamoli	Vakavia haittoja voi ilmaantua nopeastikin hoitoannoksen ylityttyä.	Selkeät ohjeet sekä ohjeistus- ja dokumentointikäytänteet.
Ibuprofeeni, asetyylisalisyylihappo	Tulehduskipulääkkeet voivat aiheuttaa astmaoireiden lisääntymistä tai jopa hengenvaarallisen, tosin lapsille harvinaisen kohtauksen noin 5 %:lle astmaa sairastavista.	Oppilaille annetaan vain yksilöllisen lääkehoitosopimuksen mukaisia ja oppilaan omia lääkärin määräämiä lääkkeitä.
Muut, esim. diatsepaami (yksittäisen oppilaan lääkehoitosopimuksen epilepsiakohtauksen varalle), metyyliifenidaatti/-hydrokloridi (aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriön hoitoon tarkoitettu lääke, jos esim. poikkeustapauksessa edellyttää lääkkeen säilyttämistä koulun tiloissa, esim. iltapäiväkerhossa, leirikoulussa ym. annettava lääkeannos)	Väärinkäytön riskin tunnistaminen ja estäminen (nk. huumelääke-luokituksen lääkeaineiden säilytys ja kirjaus poikkeustilanteissa esim. iltapäiväkerhossa, leirikoulun aikana).	Lääkkeitä ei säilytetä tarpeettomasti koulun tiloissa. Koulun tiloissa säilytetyt lääkkeet säilytetään lukitussa tilassa, ulkopuolisten saavuttamattomissa. Huolehditaan ko. riskialttiisiin lääkkeisiin liittyvästä perehdytyksestä (riskien tunnistaminen ym.). Selkeät ja yhteisesti sovitut dokumentointikäytänteet ja niiden noudattaminen (sis. lääkkeen vastaanotto, kulutusseuranta, vanhentuneiden lääkkeiden asianmukainen hävittäminen. Kaksoiskuitaus (kahden eri henkilön toteuttama lääkkeen vastaanoton/kulutuksen kuitauskäytäntö).

PKV (pääasiassa keskushermostoon vaikuttavat) -lääkkeet ja huumausaineiksi luokitellut lääkkeet ja väärinkäyttö

Jämsän perusopetuksen kouluissa ei pääsääntöisesti toteuteta lääkehoitoa, johon sisältyy vakavien haittavaikutusten tai tahallisen väärinkäytön riski. Tällaisia lääkkeitä ovat PKV- (pääasiassa keskushermostoon vaikuttavat lääkkeet), huumausaineiksi luokitellut tai muut väärinkäytön riskin sisältävät lääkkeet (esim. aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriöön käytettävät lääkkeet). Poikkeuksena tähän esim. kouristuskohtauslääke (epilepsia) tai muut vaikeahoitoiset sairaudet, jotka vaativat hoitavan tahon määräämää koulupäivän aikaista lääkitystä.

Vaaratilanteissa toimiminen ja haitta- ja virhetapahtumien seuranta

Jokaisen koulussa työskentelevän tulee tiedottaa koulun johtoa havaitsemistaan lääkehoitoon liittyvistä riskeistä, vaara- tai läheltä piti -tilanteista sekä haitta- ja virhetapahtumista. Oppilaan lääkehoitoon liittyvästä haitta- tai virhetapahtumasta tulee tiedottaa huoltajia välittömästi sekä ilmoittaa havaittu tapahtuma koulun rehtorille. Ko. tilanteissa oppilasta tulee seurata ja toimittaa tarvittaessa jatkohoitoon (esim. liian suuri lääkeannos).

Tapahuneesta haitta- ja virhetapahtumasta tehdään ilmoitus Jämsän Intraan WPro-työturvallisuusilmoituksella/asiakasturvallisuusilmoituksella. Huom! Oppilaan nimeä ei tule kirjata WPro-ilmoitukseen, muuten tapahtunut ja mahdolliset seurauksen kuvataan tarkasti.

6 Lääkehoitosuunnitelman tarkastaminen ja päivittäminen

Koulussa toteutettavaa lääkehoitoa, lääkehoitoon liittyviä riskejä ja niihin varautumista sekä mahdollisia virhe- ja haittatapahtumia käsitellään ja arvioidaan suunnitelmallisesti ja myös tarpeen mukaisesti, kuitenkin vähintään kerran vuodessa koulukohtaisen lääkehoitosuunnitelman tarkastamisen yhteydessä (sisäinen auditointi). Koulukohtainen lääkehoitosuunnitelma tarkastetaan vuosittain koulukohtaisessa opiskeluhoitotyöryhmässä tai erikseen nimetyssä koulukohtaisesta lääkehoidosta vastaavassa ja nimetyssä työryhmässä.

Lääkehoitosuunnitelma tarkastetaan vuosittain vastaavasti myös toimintayksikkökohtaisesti (Jämsän perusopetus) erikseen nimetyssä lääkehoitotyöryhmässä. Jämsän perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma päivitetään ja hyväksytetään Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintoylilääkärin toimesta vähintään kolmen vuoden välein, mutta myös aina tarvittaessa (esim. merkittävät laki- ym. muutokset).

Jämsän perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma on osa Jämsän perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelmaa. Opiskeluhoitonsuunnitelman omavalvontasuunnitelmassa arvioidaan lääkehoitosuunnitelman toteutumista.

7 Lääkehoitosuunnitelman jalkauttaminen

Jämsän perusopetuksen johto vastaa lääkehoitosuunnitelman jalkauttamisesta Jämsän perusopetuksessa. Koulukohtaisesta lääkehoitosuunnitelman jalkauttamisesta vastaa koulun rehtori/apulaisrehtori yhdessä koulukohtaisen opiskeluhoitotyöryhmän tai erikseen nimetyn koulukohtaisen lääkehoitotyöryhmän kanssa.

Oppilaan koulupäivän aikaiseen lääkityksen toteuttamiseen osallistuvilla koulun työntekijöillä tulee olla riittävä lääkehoitosuunnitelmaan ja oppilaskohtaiseen lääkehoidon toteuttamiseen liittyvä tieto ja asiantuntemus. Koulun johto ja jokainen lääkehoitoprosessiin osallistuva vastaa siitä, että yksittäisen oppilaan lääkehoitoa koskevia tietoja käsitellään ammatillisesti, ja ettei oppilaan lääkehoitoa koskeva tieto kulkeudu ulkopuolisille. Koulun johto, huoltaja sekä yksittäisen oppilaan lääkehoitoprosessiin osallistuva huolehtivat yhdessä siitä, että turvallisen koulupäivän varmistamiseksi kaikki oppilaan lääkehoitoon liittyvä tieto siirtyy oppilaan kanssa koulupäivän aikana työskenteleville.

Lääkehoitosuunnitelman liitteet

Liite 1. [Oppilaskohtainen lääkehoitosopimus](#)

Liite 2. [Koulukohtainen lääkehoitosuunnitelma](#)

Lähde- ja lisämateriaali

Ks. sähköinen lähde- ja oheismateriaali turvalliseen lääkehoidon toteuttamiseen alla olevista linkeistä:

[Turvallinen lääkehoito. Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen \(valtioneuvosto.fi\)](#)

[Turvallinen lääkehoito perustuu lääkehoitosuunnitelmaan \(Fimea, AVI\)](#)

[Lääkitys koulupäivän aikana - THL](#)

[Lääkehoito - Valvira](#)

[Turvallinen lääkehoito - Fimea.fi - Fimea](#)

[Lääkehoitosuunnitelman jalkauttamisen tarkistuslista \(fimea.fi\)](#)

Videomateriaali

[Tunnetko Turvallinen lääkehoito -oppaan? Video 1](#)

[Lääkitysturvallisuus Video 2](#)

[Lääkehoidon riskeihin voi varautua Video 3](#)

[Lääkehoidon osaaminen Video 4](#)

[Turvallinen lääkehoito -webinaaritalenne 16.3.2021](#)

Muuta hyödyllistä materiaalia

[Toimintamalli diabetesta sairastavan lapsen koulupäivän aikaisesta hoidosta](#)

[Koulu ja päivähoido - Diabetesliitto](#)

[Lapsen diabeteksen hoito päiväkodissa ja koulussa – opas henkilökunnalle | Lastentalo | Terveyskylä.fi \(terveyskyla.fi\)](#)

[Äkillisen hypoglykemian hoito insuliinihoitoisella diabeetikolla \(kaypahoito.fi\)](#)

[Anafylaksiariskin omaava lapsi koulussa \(allergia.fi\)](#)

[Näin annat ensiapua vakavasta allergisesta reaktiosta kärsivälle - Punainen Risti](#)